Poštnina plačana v gotovini

Leto XXVII. Štev. 27. Lendava, 7. julija 194

„Sv. Ciril in Metod, prosita Vladarja vseh stvari, da vse slovanske narode utrdi v pravi veri in verski edinosti, pomiri svet in reši duše naše."

vzhodna molitev

NOVINE SLOVENSKE KRAJINE

Izhajajo vsak četrtek za sledečo nedeljo

Letna naročnina: na posamezni naslov 30 Din, na skupni 24 Din, za inozemstvo 72 Din, z Marijinim L. 100 Din, za Ameriko 3 dolare

Štev. položnice 11-806

Uredništvo v Lendavi
Uprava v Črensovcih

Trdno zedinjenje

Dobro znana so zgodovinska dejstva: sveta brata Ciril in Metod sta bila doma iz Soluna, morda celo slovanskega pokolenja. Gotovo pa sta se v solunski okolici do dobra naučila slovanskega jezika in tako lahko prevzela težko službo oznanjevanja evangelija med našimi davnimi predniki v domačem jeziku.

Tudi ni neznano, koliko sta radi tega morala trpeti od nemške duhovščine, ki ju je celo denuncirala v Rimu, da oznanjata krive nauke. Rim pa je potrdil delo svetih bratov in blagoslovil bogoslužne knjige v staroslovanskem jeziku; Metodu je dal celo nadškofovsko čast. Slovenski knez Kocelj je hvalevredno podpiral delo svetih bratov. Po njegovi smrti in smrti Metodovi (885) so pa sovražniki slovanskega bogoslužja postali tako močni, da so učenci svetih bratov morali bežati iz naših krajin. Šli so med Hrvate (zlasti v ninski škofiji) in Srbe (okoli Ohridskega jezera) ter Bolgare; pozneje tudi k Rusom. Tako sta sveta brata po pravici apostola vzhodnih in zahodnih Slovanov.

Niso se Slovani sami ločili od cerkvenega edinstva, končno v letu 1054 žalostnega spomina: Grki so odtrgali vzhodne Slovane, Srbe, Bolgare in Ruse od katoliške Cerkve.

Tujci so po znanem načelu delili Slovane, da bi jim lažje vladali. Pravi rodoljubi pa so se vedno trudili za ponovno zedinjenje.

Kdo ne doume pomena dela sv. bratov in Slomšekovega v teh časih? Ko je nesluteni razvoj tehnike povezal v mogočno skupnost ne samo nekatere dežele in narode, ampak takorekoč ves svet.

Kolike važnosti je v tem času delo za zedinjenje posebno pri jugoslovanskih narodih. Saj je pretežna večina Jugoslovanov krščanska in le nesrečni razkol nas tako žalostno deli.

Zaenkrat bomo gotovo največ naredili z molitvijo. Tako veliko dejanje kakor je zedinjenje vzhodne in zapadne Cerkve se more zgoditi le pod vplivom silne molitve na obeh straneh; molitve, ki bo prodrla oblake predsodkov in nepoznanja.

Trdne so krvne vezi, še trdnejše so verske. Učenci svetih bratov so hodili med nami, Slovenci, Hrvati in Srbi, ki smo zdaj v eni državni skupnosti. Učenci so umrli, duh pa je večen. Naj bi ta duh zavel z mogočno silo v srcih jugoslovanskih narodov in še preko meja do vseh ostalih slovanskih narodov.

Velikani iz preteklosti nam vedno govorijo. Tudi sveta brata, zlasti v staroslovanskem bogoslužju, ki je bilo od Rima dano kot privilegij „genti slavicae", neomejeno niti po času niti po prostoru. Ali ne bi uvedba tega bogoslužja, ki se je pri nas v Dalmaciji ohranilo do danes, bila najboljši pripomoček pri delu za zedinjenje?

Papež Janez je značilno pisal moravskemu knezu Svetopolku: „Po pravici hvalimo slovanski jezik, v katerem se Bogu dolžna hvala razlega, ter ukazujemo, da naj se prav v tem jeziku slavna dela našega Gospoda Kristusa razlagajo."

Naša Krajina, del nekdanje Panonije, ki so jo posvetile stopinje svetih bratov, ima posebno dolžnost, da o tem dosti razmišlja in moli.

Papež Leon XIII. zaključuje svojo okrožnico „Grande munus" o svetih bratih takole: „Hočemo, naj bi vsi častili in prosili sv. Cirila in Metoda, da po milosti, ki jo imata pri Bogu, po vseh vzhodnih deželah varujeta krščanstvo, katoličanom izprosita stanovitnost, nezedinjenim pa voljo k zedinjenju s pravo Cerkvijo."

Dr. Anton Korošec - prosvetni minister

29. junija je naš narodni voditelj dr. Korošec bil imenovan za prosvetnega ministra, 30. junija je prevzel posle in zastopnikom tiska dal sledečo izjavo:

„Prevzemam prosvetno ministrstvo v resnem času. Naši državi so sicer res prihranjene vojne strahote, vendar jo dosegajo valovi borbe, v kateri se odločuje usoda sveta. Danes gre za vse kulturne in moralne vrednote človečanstva in celo za najvišje človeške dobrine: *vero, družino, domovino.* Zato moramo biti pripravljeni, da se uspešno upremo vsem eventualnostim, ki bi utegnile nastopiti v vrtincu dogodkov.

Prosveta je temelj zdrave državne politike. Prosvetljeno ljudstvo hodi po varni poti bodočnosti. Prizadevati si moramo, da bomo dali našemu narodu najboljšo prosveto, ki bo odgovarjala sedanjim razmeram na svetu ter pogojem in potrebam današnjega družabnega reda in napredka. Odstranjevati je treba s pripravljenimi pedagoškimi metodami vse škodljive uplive vidnih in nevidnih sil in v prosveti morajo priti do izraza samo pozitivne norme današnjega kulturnega stremljenja. V prosveti ne more in ne sme biti neodločnosti, omahovanja in blodenja. Vse mora biti jasno, precizno, odločno. Prosvetni in kulturni ukrepi morajo biti smeli in energični. Samo tako se da izvesti kulturni in moralni preporod.

V prosvetnem pogledu je naša država precej zaostala za mnogimi drugimi državami. Moramo pohiteti, da jih dosežemo in po možnosti nekatere tudi prehitimo. Zato je potrebno sodelovanje vseh prosvetnih faktorjev, v prvi vrsti prosvetnih delavcev, ljudskih učiteljev in profesorjev. Na njihovo iskreno sodelovanje računamo z gotovostjo. Vemo, da je njihov današnji položaj težak, storili pa bomo vse, da se popravi do skrajnih mej možnosti. Preskrbljeni in zadovoljni prosvetni delavec, o tem smo prepričani, se bo ves posvetil z gorečnostjo in ljubeznijo svoji visoki in pomembni vlogi kulturnega delavca in vzgojitelja mladine. Na mladini sloni bodočnost države in naroda. Vsa naša pozornost se mora obrniti njeni narodni in moralni vzgoji. To so osnovne smernice naše prosvetne politike. Varovali, negovali in razvijali bomo jezikovne in narodne tradicije Srbov, Hrvatov in Slovencev, svetinje in običaje vseh priznanih veroizpovedi ter bomo s tem skrbeli, da bodo vse šole in vsi prosvetni zavodi sploh postali čebelnjaki reda in dela in sejalci prosvete in morale resnične narodne kulture in rodoljubja.

Mladino moramo pripraviti, da bo potom prosvetljenosti duhovno in moralno oborožena za ono veliko dobo, ki prihaja na svet. Mora biti vzgojena v žrtvovanju za narodne ideale, v goreči ljubezni do domovine in iskreni vdanosti vzvišenemu prestolu in domu Karadjordjevičev. Vse kulturne ustanove, vsi vzgojni faktorji, vsi prosvetni delavci se morajo mobilizirati za veliko akcijo prosvetnega in moralnega preporoda. Pričakujemo od vseh največje žrtve in napore v korist domovine in naroda, pripravljeni pa smo vedno ustreči vsem njihovim upravičenim željam in potrebam. S složnim in požrtvovalnim delom bomo obvarovali mladino záblod in krivih potov in jih napotili na pravo moralno in narodno pot. Dobra in smiselna prosvetna politika bo zanesljivo jamstvo in temelj za kulturni in gospodarski razvoj ter napredovanje našega naroda."

Besedilo premirja med Francijo in Nemčijo

Med Hitlerjevim pooblaščencem generalom Keitelom na eni strani ter pooblaščencem francoske delegacije je bila podpisana naslednja pogodba o premirju:

1. Francoska vlada ustavi boj proti Nemčiji v Franciji in v francoskih posestvih ter na morju. Francoska vlada privoli, da vse francoske čete, ki so obkoljene od nemške vojske, takoj položе orožje.

2. Za varstvo nemških koristi bodo obdržale nemške čete v oblasti pokrajine severne Francije, kakor je zaznamovano v priloženem zemljevidu.

3. V zasedenih delih Francije imajo nemške oblasti vse pravice zasedbenih oblasti. Francoska vlada in njena uprava se obvezuje, da bo z vsemi sredstvi podprla izvedbo ukazov nemških oblasti. Francoske oblasti bodo dobile od francoske vlade takoj ukaz, da so pokore odredbam nemškega poveljstva in da korektno sodelujejo z nemškimi oblastmi. Nemška vlada namerava zasesti določen *del francoske obale do konca sovražnosti z Anglijo v tistem obsegu, kolikor potrebuje.* Francoska vlada lahko določi svoj sedež v kateremkoli kraju, ki ni zaseden, ako pa hoče, v Parizu. Nemška vlada bo v tem primeru francoski vladi nudila vse olajšave, da bi mogla francoska uprava v nezasedenih pokrajinah neovirano poslovati.

4. Francoska vojska na kopnem, na morju in v zraku, se mora demobilizirati v roku, ki bo določen pozneje.

Izjema so samo čete, ki so potrebne za ohranitev notranjega reda, in sicer v sporazumu z nemškimi in italijanskimi oblastmi. Francoske čete v tistih delih, katere bo Nemčija zasedla, se bodo umaknile v nezasedene pokrajine. Pred odhodom morajo položiti orožje. Nemška vlada bo zahtevala poroštvo za točno izvedbo teh odredb.

5. Za izvedbo teh odredb zahteva nemška vlada, da se ji izroče vsi francoski topovi, tanki, oklepna vozila in ostali vojni material in vse strelivo. Ta material morajo v redu oddati tudi tiste francoske čete, ki so v tem trenutku v nezasedenem delu Francije.

6. Čete in ves material, ki je v nezasedeni Franciji — v kolikor te čete in material niso potrebni za ohranitev notranjega miru v državi — je treba razorožiti, material pa izročiti v skladišča na krajih, katera bo določila italijanska in nemška komisija.

7. V zasedenih pokrajinah mora Francija izročiti vse kopne in obrežne utrdbe z vsem orožjem, strelivom in drugim materialom v nepoškodovanem stanju, dalje načrte teh in vseh že zasedenih utrdb ter podatke o minskih poljih na kopnem in na morju, ki jih morajo na zahtevo nemških oblasti odstraniti Francozi sami.

8. Vsa francoska vojna mornarica, razen ladij, ki so potrebne za varstvo francoskih kolonij, se mora zbrati v določenih pristaniščih, kjer bo demobilizirana in razorožena. Nemčija slovesno izjavlja, da francoske vojne mornarice ne bo uporabljala pri nadaljevanju vojne zase, razen ladij za stražo obale in za odstranjevanje min. Tudi ne bo pri sklepanju miru zahtevala francoskega vojnega brodovja. Vse vojne ladje izven francoskih voda morajo biti poklicane v francoske luke.

9. Francoska vlada se obvezuje, da s preostalo vojsko ne bo storila ničesar proti Nemčiji in da bo preprečila, da bi francoski vojaki šli v tujino ali da bi bilo kakršno koli orožje ali letala bila poslana v Anglijo ali kam drugam.

Francoska vlada bo vsem državljanom prepovedala bojevati se proti Nemčiji. Kdor se bo pregrešil, bodo nemške čete ravnale z njim kot z nezakonitim vojakom.

10. Nobena francoska trgovska ladja do nadaljnjega ne sme odpluti iz francoskih pristanišč. Obnovo pomorskega trgovskega prometa bosta dovolili nemška in italijanska vlada. Ladje, ki so zunaj, se morajo takoj vrniti ali pa pluti v nevtralna pristanišča. Vse zasežene nemške trgovske ladje v francoskih lukah bodo vrnjene, za poškodbe in za zaseženi tovor ima Nemčija pravico zahtevati odškodnino.

11. Nobeno letalo se ne sme brez dovoljenja dvigniti s francoskih letališč, ki pridejo z letali in vsemi napravami pod nadzorstvo nemških in italijanskih oblasti. Zasedbene oblasti imajo pravico zahtevati onesposobljenje vseh letal in letališč. Vsa angleška letala na francoskih letališčih se morajo takoj izročiti nemškim oblastem.

12. Francija se obvezuje, da bo v zasedenem predelu vse vojaške naprave izročila nepoškodovane Nemcem in poskrbela, da luke, ladjedelnice, industrijske naprave, ceste, železnice, svetilniki itd. ne bodo poškodovane. Na zahtevo nemškega poveljstva mora Francija popraviti vse uničene ali poškodovane naprave ter poskrbeti za nje zadostno število uradništva in materiala.

13. Vse radijske postaje v nezasedenem delu prenehajo obratovati. Oddaje se bodo smele začeti spet po posebnem nemškem dovoljenju.

14. Francoska vlada mora omogočiti in z vsemi sredstvi zagotoviti promet med Italijo in Nemčijo čez nezasedeni del.

15. Begunce mora francoska vlada vrniti iz nezasedenega dela v zasedeni ob sodelovanju nemških oblasti.

16. Francoska vlada mora preprečiti vsako pošiljanje imovine, denarja, vozil in blaga iz skladišč v tujino ali v nezasedeno Francijo brez dovoljenja nemških oblasti.

17. Stroške zà vzdrževanje nemške zasedbene vojske v Franciji bo nosila francoska vlada.

18. Vsi nemški vojni in civilni ujetniki ter ljudje, obsojeni zaradi dejanj v korist Nemčiji, se morajo takoj izročiti nemškim četam, prav tako drugi Nemci v Franciji in kolonijah.

19. Francoski vojni ujetniki v Nemčiji bodo ostali tam do konca vojne.

20. Francoska vlada je odgovorna za škodo na vseh predmetih, ki bodo po tem premirju izročeni Nemčiji. Odgovarja tudi za morebitni izvoz teh predmetov iz države.

21. Izvedbo določil premirja bo po navodilih nemškega poveljstva nadzorovala posebna nemška komisija, v kateri bo tudi zastopnik francoske vlade.

22. Sporazum o premirju velja do sklepa mirovne pogodbe, Nemčija premirje lahko odpove, kadar hoče, če bi Francija ne izpolnila prevzetih obveznosti.

Italijanski pogoji za premirje so podobni nemškim in obsegajo 24 točk. Posebej govorijo o demobilizaciji francoskega ozemlja v Afriki.

Nedela

po Risalaj osma

V tistom časi, pravo je Jezuš vučenikom svojim priliko eto: Bio je niki bogat človek, ki je meo oskrbnika, i te je bio obtoženi njemi, da razsipava blago njegovo. I zvao ga je, i pravo njemi: ka to čüjem od tebe? Daj račun od svojega oskrbništva, ar že ne bodeš mogo več oskrbovati. Velo je pa oskrbnik sam vu sebi: ka naj včinim, ar Gospod moj vkraj jemle od mene oskrbništvo? Kopati ne morem, prositi me je sram. Znam ka včinim, da me vzemejo vu hiže svoje, gda bom odstavlen od oskrbništva. Prizvavši zato vse dužnike svojega Gospoda, velo je prvomi: keliko si dužen mojemi gospodi? On je pravo: sto tün olija. I veli njemi: vzemi tvoj dužni list i doli sedi hitro i piši petdeset. Potom veli drügomi: ti pa keliko si dužen? On je pa pravo: sto keblov pšenice. Veli njemi: vzemi tvoj list i piši osemdeset. I pohvalo je gospod krivičnoga oskrbnika, ka je pametno včino. Ar so sinovje etoga svejta pametnejši od sinov svetlosti v svojem narodi. I jaz vam velim: Pridobite si prijatele s krivičnim mamonom, da vas, gda obnemorete, sprimejo vu vekivečna prebivališča. (Luk. 16, 1—9).

*

„Daj odgovor od svojega hiševanja."

O čem pa bo treba davati odgovor? Najprle o zlorabi vseh darov, potem pa o zamüdi dobrih del, kak se namreč nesmo potrudili z izročenimi darovi Boga bole častiti, bližnjemi več koristiti, sebi nabrati več zaslug za nebesa.

Tedaj boš morao davati odgovor ki zapravlaš zdravje i premoženje, čas i življenje: z nečistostjov, nezmernostjov, z jezov, z lenobov. Treba bo dati odgovor o vseh dneh, vseh urah dneva i noči, o vseh trenutkih svojega življenja. Ali si jih porabo za svoj časni blagor i za večno srečo.

Boži Sodnik te bo pitao: Kak i kolikokrat si prejemao svestva sv. pokore i sv. Rešnjega Tela, kak si se zato pripravlao, kak si živo potem. Pitao te bo, ali pazo na glavne dele sv. meše, ali si pobožno molio v cerkvi pri slüžbi božoj, ali pa si mogoče postopao i sedo zvün cerkve.

Pitao te bo nebeški Učenik, ali si prihajao v cerkev iz pravoga namena, ali si poslüšao reč božo ponizno i pazlivo. Mogoče pa si sam rad prihajao prekesno, da ne bi čüo predge, ali pa si se gde tam v koti norca delao iz bože reči. Kak se bodo zagovarjali pri sodbi tisti, ki se v cerkvi obnašajo kak bi bili na cesti? Strašno, strašno!

Koliko bi ti dao na smrtnoj posteli, če bi mogeo, prle kak zaslišiš grozno obsodbo iz vüst večnoga Sodnika, samo ednok še izreči pred sv. Rešnjim Telom: Češčen i hvaljen bodi najsvetejši i boži zakrament! Če bi mogeo še bar ednok biti pri sv. meši, še ednok pogledati premili obraz nebeške Kralice, še ednok čüti predgo od poslednjih rečeh:

Tedaj več ne boš mogeo toga doživeti.

Politična organizacija indijskih katoličanov

Iz Bombaya poročajo: Politično delovanje indijskih katoličanov se je začelo z ustanovitvijo katoliške politične zveze v Pooni, ki se poteza za priznanje političnih pravic in zahtev katoličanov in za pravice političnih vprašanj. Na ustanovnem zborovanju so poudarjali, da se ne bodo združili z nobeno politično skupino, ki bi bila za to, kakor da bi hoteli biti katoličani nova opozicija. Nasprotno pa hočejo zahtevati od najmočnejše stranke, pa bodi katera koli že, da ne sme zadovoljiti drugih manjšin na račun katoliških manjšin. Predsednik zveze dr. Artur da Gama je obljubil, da nova organizacija ne sme priti v spor s tujimi krogi, ampak da bo v vseh zadevah držala s Cerkvijo, če bodo vprašanja imela verski pomen.

Papež o betlehemski sreči

Božični nagovor Pija XII.

„Na dan svetega in mirnega veselja, častiti bratje in ljubljeni sinovi, na dan, ko se bojazen našega duha po napetem pričakovanju božjega prihoda umiri v presladkem premišljevanju skrivnosti Odrešenikovega rojstva, nam je kakor uvod v tako veliko radost Naše iskreno veselje, ko vidimo zbrane okrog sebe člane svetega kolegija in rimske prelature, ko sprejemamo iz zgovornih ust vzvišenega, ljubljenega, in od vseh spoštovanega kardinala dekana izraze tako izredno ljubečih čustev in voščil — povzdignjenih na krilih vnetih molitev, ki se dvigajo k nebeškemu Detetu, — ki nam jih pošilja toliko zvestih in pobožnih src ob tem veselem prazniku svetega rojstva, prvem v krogu liturgičnega leta in prvem božičnem prazniku Našega pontifikata.

Naš duh se dviga z vami od tega sveta proti duhovni sferi, ki jo oživlja silna luč vere; z vami se povzdiguje, z vami se raduje, z vami se poglablja v sveti spomin na skrivnost in zakrament stoletij, prikrit in odkrit v betlehemski votlini, v spomin na zibelko odrešitve vseh ljudi, razglašenja miru med nebom in zemljo, slave Bogu na nebeških višavah in miru na zemlji ljudem, ki so dobre volje, v spomin začetka novega teka stoletij, ki bodo častila to nebeško skrivnost, veliki božji dar in veselje vesoljne zemlje. Radujmo se, bomo rekli vam vsem z besedami Našega velikega prednika, svetega papeža Leona Velikega: „Veselimo se v Gospodu, predragi, in radujmo se v duhovnem veselju, kajti zasijal nam je dan novega odrešenja, poprave starega stanja, večne sreče. Vedno znova se nam namreč obnavlja skrivnost našega zveličanja, od začetka obljubljena, na koncu podeljena, ki bo ostala brez konca in v kateri je prav, da s povzdignjenimi srci častimo božjo skrivnost, da se slavi v velikem veselju Cerkve, kar se godi po veliki milosti božji." (S. Leon. M. Sermo XXII In Nativ. Dom. II. Cap. I-PL. 54 col. 193—194). (Dalje)

Obnovitev paroplovnega prometa z Italijo

V Metkovič je priplula italijanska ladja „Evando", ki bo naložila les za Italijo. Prihod te ladje je povzročil veliko zadovoljstvo v krogih primorskih gospodarstvenikov, ker je to prva italijanska ladja, ki je priplula v naše vode, odkar se je italija začela vojskovati. Pretekle dni je naš parnik „Galeb" odplul v Italijo, naložen z raznim tovorom. V prihodnjih dneh pričakujejo, da bo priplulo še več italijanskih parnikov v naša pristanišča. Na ta način se bo obnovil prekinjeni paroplovni promet med našimi in italijanskimi pristanišči. Za sedaj gre v prvi vrsti za izvoz lesa, naši gospodarski krogi pa pričakujejo, da bo oživel tudi izvoz našega cementa. V pristanišče Gruž je priplul iz Trsta nemški parnik „Maritza", ki se je zatekel v začetku vojske v tržaško pristanišče. Parnik bo v Gružu naložil bavksit in ga oppeljal v Trst odkoder ga bodo po železnici odpeljali v Nemčijo. V Gružu bo parnik „Maritza" naložil okrog 4000 ton bavksita iz hercegovinskih rudnikov.

Zapovedani prazniki v Španiji

Iz Madrida poročajo: Poseben razpis vlade je določil zapovedane praznike. Razpis pravi, da je pri tej določbi vlada upoštevala cerkvene zapovedi, ki jih katoliška država ne more prezreti. V členu 3. tega razpisa so našteti po kanoničnem pravu določeni prazniki, med njimi sta tudi veliki četrtek in velikiki petek, kar je razumljivo, saj Španci vprav ta dva dneva slovesno obhajajo. Nato sledijo krajevni cerkveni prazniki. Praznika sv. Jakoba in Brezmadežne sta razglašena kot državna praznika.

Episkop Nikolaj o rumeni nevarnosti

Pravoslavni žički episkop dr. Nikolaj Velimirović je belgrajski „Politiki" za Vidov dan dal izjavo, v kateri je med drugim naglasil tudi te značilne besede: „Ali mär ne bi bilo koristno, ko bi se enkral tudi mi sami sebe postavili pred sodišče kosovskih junakov, ki naj bi poslušali njihova vprašanja in bi jim morali odgovarjati? Mislim, da ni nič bolj koristnega kakor pa tale naš čas, ko pred našimi, očmi padajo zemske države kakor gnili sadovi, ko se evropski narodi vzajemno zatirajo in tlačijo, ko se dvigajo azijske grožnje, ko Himalaja raste in Alpe padajo in ko bi se rumene vode kaj lahko utegnile razliti iz svojih strug ter pogasiti vse evropske ognje."

† Fran Zacherl

učitelj se je rodil 5. marca 1868. pri Feldbachu na Srednjem Štajerskem, a je prišel že v nežni mladosti v Ljutomer, kjer je bil njegov oče uslužbenec pri davkariji. Osnovno šolo je obiskoval v Ljutomeru, nižjo gimnazijo je dovršil v Ptuju. Po dovršenem učiteljišču v Mariboru je učiteljeval 2 leti pri Mali Nedelji, 7 let v Cezanjevcih in 27 let v Ljutomeru. V šoli je deloval polnih 36 let z najlepšim uspehom in prejel za svoje vzorno delovanje razne pohvale in priznanja, nazadnje pa je bil odlikovan z redom Sv. Save V. stopnje.

Poleg šole se je posebno odlikoval na glasbenem polju. Nad 30 let je bil pevovodja Slovenskega pevskega društva v Ljutomeru. Vedel je, da lepa slovenska pesem dviga narodno zavest, da združuje vse sloje, zato se je z navdušenjem posvetil temu društvu že kot učitelj pri Mali Nedelji, od koder je prihajal ob vsakem vremenu k pevskim vajam v Ljutomer. Po preobratu je ustanovil Glasbeno društvo in Glasbeno šolo. Bil je kapelnik mestne godbe v Ljutomeru, katero je vodil do svoje smrti. Obvladal je več instrumentov. Tudi je bil zelo marljiv nabiratelj narodnih pesmi še pred svetovno vojno. — V Ljutomeru je deloval 25 let kot organist.

Na vseh svojih službenih mestih se je udejstvoval pri pevskih zborih kot pevovodja in pri Bralnih društvih. V Ljutomeru je bil vnet knjižničar Čitalnice, bil je med ustanovitelji Sokola, Bralnega in prosvetnega društva, Sadjarske in vrtnarske podružnice, odbornik in član raznih drugih društev. — Bil je dolga leta občinski odbornik v Ljutomeru.

Dne 4. junija je bil popoldne pri sv. spovedi. V cerkvi mu je postalo slabo, zadela ga je kap. 4 dni zatem, dne 8. jun. je umrl mirno in bogu vdano. Pogreb je bil dne 11. jun. ob številni udeležbi: 20 duhovnikov, razna društva in korporacije, mnogo ljudstva, prijateljev in znancev od blizu in daleč.

Zelo je ljubil Prekmurje in Prekmurce in je bil več kot 25 let naročnik naših Novin. Vse narodnostno gibanje Slovenske Krajine mu je bilo zelo pri srcu.

Birmovanje v ljutomerski dekaniji

V dnevih od 19. do 20. junija je knezoškof dr. Ivan Tomažič izvršil kanonično vizitacijo in birmovanje v devetih župnijah ljutomerske dekanije. — Nekaj izrednega se je v nedeljo, dne 23. junija vršilo pri Mali Nedelji, kjer je prevzvišeni bogoslovca subdijakona Fr. Lipičnika posvetil za dijakona.

Plemenito apostolstvo

(za nedeljo sv. Cirila in Met.)

„Imam še druge ovce, ki niso iz tega ovčinjaka. Tudi te moram pripeljati in bodo poslušale moj glas in bo en ovčinjak in en pastir". (Jan. 10. 16.)

Kdo so pravzaprav te ovce, ki še niso v Jezusovem ovčinjaku? To so vsi, ki so ločeni od Jezusa, bodisi, da ga sploh ne poznajo (pogani), ali da ga prav ne poznajo (krivoverci), ali da so ločeni od njegove Cerkve (razkolniki). Tu je govor o teh zadnjih.

Razkolniki se imenujejo kristjani, ki verujejo z malimi izjemami vse, kakor mi, ne priznavajo pa rimskega papeža za svojega vidnega poglavarja. Njihov vidni poglavar je nekdaj bil patrijarh v Carigradu. Danes ima vsaka država, kjer so razkolniki, svojega verskega poglavarja, ki mu pravijo patrijarh. Razkolniki (pravoslavni) v Jugoslaviji ga imajo v Beogradu. Iz Rusije so boljševiki seveda izgnali tudi patrijarha, ki živi v tujini.

Razkol se je začel v 9. stoletju pri Grkih, dovršen je bil sredi 11. stoletja. Grki so potegnili za seboj sosedne narode: Bolgare, Srbe, Romune in Ruse. Sedaj štejemo blizu 150 milijonov razkolnikov. Večina je slovanska. Ti imajo grški obred, pa slovanski jezik pri bogoslužju.

Vsi vzhodni narodi, ki so bili katoliški, so tvorili nekdaj lepo, mogočno vejo na deblu sv. Cerkve. Med njimi se je najprej ukoreninila sv. vera. Štejejo mnogo svetnikov, med njimi odlične učenjake. Ko pa je viher razkola to vejo od debla sv. Cerkve odlomil, je usahnila in se posušila. Kmalu so prišli Turki in podjarmili razen Rusov vse razkolnike.

Nastopila je doba duševne in telesne bede. Nemogoče je popisati, kaj vse so morali ubogi razkolni kristjani pretrpeti. Res prava slika izgubljene ovčice v sv. Pismu. Lačna in žejna, preganjana od divjih zveri se skriva po trnju in ostrih skalah in pušča za seboj krvavo sled. Zgodovina razkolnih bratov je pisana s krvjo. Še večja pa je njihova duševna beda. Godi se jim, kakor otrokom, ki so dobili mesto dobre matere kruto mačeho. Razkolna cerkev jim je le mačeha.

Ljudje potrebujejo verskega pouka, virov milosti in nadnaravnega življenja, duhovnega vodstva. Razkolna cerkev ima pravi nauk Kristusov, prave zakramente in pravo svečenstvo. Kruta mačeha pusti stradati ubogo pastorko in ji kruh zaklene. Tako so tudi razkolni narodi lačni kruha božje besede, pa ga ni, ki bi jim ga lomil. Žejni so nadnaravnih milosti, pa ga ni, ki bi jih vodil k njim. Razkolna cerkev, ne kot nevesta Kristusova, ampak kot ponižana dekla svetne oblasti — zanemarja svoje otroke, prepušča jih žalostni usodi.

Tako nesrečni razkolniki v nevednosti in grehu žive že tisoč let. Pred vrati prave Cerkve so in vendar so izgubljene ovčice. Jezus, dobri pastir, hoče tudi razkolne ovčice pripeljati v svoj hlev. Da se to čimpreje zgodi, moramo mi vsi moliti in delati, zlasti mi katoliški Slovani.

Treba moliti, da pošlje Gospod več delavcev, ki bodo delali za zedinjenje med razkolniki. Treba moliti, da bodo ti delavci dobri, goreči. Treba moliti, da Bog njihovo delo blagoslovi. Treba moliti, da Bog tudi svetovno-politične dogodke med razkolniki tako vodi, da se zapreke zedinjenja premagajo in dobi kat. Cerkev potrebni ugled, zlasti v Rusiji.

V tem oziru je dosedaj največ storilo apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Koliko je molitev pobožnih vernikov, ki so člani tega apostolstva, že koristila zedinjenju razkolnikov, kdo bi mogel primerno oceniti.

Za zedinjenje moremo in moramo tudi delati. Neposredno delajo za zedinjenje kat. duhovniki, ki gredo med razkolnike in se tam popolnoma posvetijo njihovemu dušnemu in telesnemu blagru.

Tudi v tem oziru je zlasti pred svetovno vojno veliko storilo apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Kdor torej pristopi temu apostolstvu, daruje svoje letne prispevke in tudi druge pridobiva za apostolstvo, deluje zelo uspešno za zedinjenje razkolnikov. Na uspehe večjega obsega med razkolniki smemo upati tedaj, če se vsi združimo.

Koliko bo veselje v nebesih, kadar se bodo razkolniki zedinili? Kakšno bo veselje nebeškega Očeta, ko se bo nad 150 milijonov izgubljenih sinov vrnilo nazaj v očetovsko hišo! Kako se bo veselila Mati božja, ko bodo razkolniki, ki so tudi v razkolu ostali zvesti Mariji, po posvečujoči milosti postali bratje njenega božjega Sina! R. J.

Romunija je Sovjetiji odstopila Besarabijo in severno Bukovino

in sicer na miren način 28. junija popoldne.

Besarabija je pokrajina vzhodno od Moldavije med Prutom, Dnjestrom in Črnim morjem. Glavno mesto pokrajine je Kišinev (romunsko Chisinau) in leži v sredini dežele. Strateški pomen Besarabije je v glavnem v tem, da so skozi to deželo najlažji prehodi iz Srednje Evrope v južno Rusijo. Dežela meri 44 442 km² in ima 2,957.000 prebivalcev. Statistika iz l. 1925 pravi, da je v Besarabiji 48% Romunov, 20% Ukrajincev in 12% Židovov. Ostali so cigani. Južni del Besarabije ob Črnem morju tvori takozvana besarabska stepa, imenovana Budžak, ki so jo bolgarski in nemški naseljenci dobro obdelali. Leto je zelo vroče, zima pa zelo mrzla. 61% obdelane površine rodi predvsem vse vrste žito in koruzo, na jugu pa je tudi živinoreja na višku. Trgovina, industrija in promet niso še razviti, tudi mest je malo. Prav na jugu pridelujejo tudi veliko tobaka in vina.

Na severu je dežela prijetno gričevje, ki je svojčas bilo gosto poraščeno z bukvami, kakor sosedna Bukovina. Tudi na severu raste žito in se prideluje sadje. Škoda, da dežela nima pravega pristanišča.

Geopolitično je deželica Besarabija bila vedno zelo važna, ker so se tukaj narodi iz ruske stepe premikali k Črnemu morju in Dardanelam. Narodi so se tepli za njo zaradi tega, ker je lahko dostopna in prehodna ter rodovitna.

V starih časih so prebivali v Besarabiji najrazličnejši narodi ogrskega, pečeneškega, kumanskega in drugih napol mongolskih, napol tatarskih in turških plemen. Balkanski Slovani so jih imenovali Vlahe. Ime Besarabija izvira iz imena vlaške knežje rodovine Besarab, ki je tam vladala od 13. do 17. stoletja; v zadnjih stoletjih že pod turško suvereniteto. Takrat so se stvorile tri kneževine: Valahija, Moldavija in Besarabija, ki je danes v celoti tvorijo novo romunsko državo. Od 15. stoletja dalje so prišle vse te tri kneževine pod turško oblast. Leta 1812. so morali Turki odstopiti Besarabijo *Rusiji*, ki je tam vladala do krimske vojne, v kateri je bila Rusija, poražena in je morala Besarabijo odstopiti *Romuniji*. Ta jo je vladala od l. 1856. do 1878. ko je po ruski zmagi nad Turki mir v San Stefanu Besarabijo zopet prisodil *Rusiji*. Rusija pa je Romunijo za to odškodovala s tem, da je Romuniji odstopila *Dobrudžo*, ki je bila ves čas pod turško oblastjo. V svetovni vojni leta 1917/1918. je Besarabija bila pozorišče vojne med veliko antanto, s katero je bila takrat združena Rusija, in centralnimi velesilami. Romunija je takrat nihala med obema evropskima taboroma sem in tja, se zdaj pridružila enemu, zdaj drugemu in je na koncu zadela prav, ko se je v zadnji minuti nagnila k zapadnim velesilam in tako dosegla, da je vrhovni svet v Parizu 27. okt. 1920. Besarabijo prisodil Romuniji, ki jo je bila v času popolne ruske nemoči zasedla spomladi l. 1918. Rusija pa tega ni nikoli priznala, dasi je Romunija skušala od nje dobiti pristanek na to, tako leta 1921. kakor leta 1924.

Maršal Balbo padel

V petek, dne 28. junija, je njegovo letalo v plamenu padlo na tla po letalski bitki pri Tobruku

Dne 29. junija je bilo uradno objavljeno, da se je med nekim poletom pri Tobruku zrušilo na tla letalo, ki ga je vodil maršal Balbo. Letalo je padlo na tla v plamenih in zgorelo. Maršal Balbo je bil z vsemi člani posadke in s spremstvom takoj mrtev. Neko angleško letalo je sestrelilo njegovo letalo.

Vso Italijo je zajela veliko žalost. Pokojni maršal Balbo je bil guverner Libije in ustanovitelj modernega italijanskega letalstva. Največ slave si je pridobil tedaj, ko je s skupino letal preletel Ocean in se podal z italijanskimi letali po drugi poti nazaj v Italijo. To je bil do tedaj največji letalski uspeh.

V fašistični stranki je bil med prvimi njenimi člani in je bil član kvadrumvirata in kot tak najbližnji Mussolinijev sodelavec.

Glasi iz Slovenske Krajine

SÓBOTA

Iz Zveze združenih delavcev. Vse priprave za ustanovitev Stavbene zadruge so že končane. Ustanovna skupščina se vrši *v nedeljo, dne 7. julija ob 10. uri predp. v prostorih Kmečke posojilnice.* Vabimo vse delavstvo, ki hoče priti do svojih lastnih stanovanj, da se včlani pri tej zadrugi. Prijave je poslati na naslov: Horvat Avgust, Sobota, Cerkvena ul. 3. V nedeljo 23. junija so bile volitve obratnih zaupnikov v tuk. gradbenih podjetjih. Vse obratne zaupnike v vseh 4 podjetjih je dobila lista Zveze združenih delavcev. To je zopet dokaz, da je naša organizacija na pravi poti v borbi za delavske pravice. Tako ZZD raste, se razvija, napreduje in zmaguje. Že 3. junija je stopila v veljavo nova kolektivna pogodba gradbenega delavstva, ki je zboljšala plače našemu gradbenemu delavstvu, a na žalost večina naših gradbenih podjetnikov ne upošteva te pogodbe in delavstvu ne da kar mu po vseh pravicah pripada. Ker je pa že večina gradbenega delavstva organiziranega, javno opozarjamo vse gradbene podjetnike, da je tudi zanje kolektivna pogodba obvezna in bomo storili vse, da bo naše delavstvo že tudi enkrat prišlo do svojih pravic. Vabimo vse zavedne in poštene delavce da se organizirajo v naši strokovni organizaciji ZZD. Delo ZZD v Soboti in naša moč je zadosten razlog, da ima vsak posameznik v našo organizacijo lahko zaupanje in zavest, da bomo njegove težnje in zahteve vsepovsod pravilno in močno zastopali. Zato: Vi zavedni delavci v ZZD!

Dijaki Martinišča, ki ste bili preteklo šol. leto v zavodu in želite priti še nazaj, ne pozabite, da se morate prijaviti najpozneje do 15. julija, sicer bomo Vaše mesto oddali drugim prosilcem. Stariše pa, ki bi želeli dati svoje sinove na novo v naš zavod prosimo, da se tudi čim prej oglasijo, da bomo tako prej znali koliko dijakov lahko sprejmemo tudi iz drugih krajev. — Martiniščarji so se tudi letos v šoli kar dobro odrezali. Izmed 91 dijakov Martinišča jih je 19 odličnjakov, 33 prav dobrih in 25 dobrih; 7 jih ima popravni izpit iz enega predmeta 4 pa iz dveh predmetov; padli so trije in še izmed teh sta prišla dva v Martinišče komaj po božiču.

Trgovska šola je zaključila pouk v smislu obstoječih predpisov dne 10. junija. Uspeh ob koncu šol. leta je zadovoljiv. Res je sicer, da odličnega uspeha na šoli ni dosegel noben dijak, zato pa je razred dovršilo s prav dobrim uspehom 15% učencev in učenk, z dobrim uspehom 50%, z zadostnim uspehom 10%. Vsi ostali, t. j. 25%, imajo pravico do popravnega izpita, tako da popolnoma ni padel nikdo. Upanje obstoji, da bodo popravne izpite napravili vsi in da bo torej prihodnje šol. leto dalo Slov. Krajini prvi kader mladih, za delo v trgovskih kontorjih strokovno usposobljenih moči v tem številu, v kakršnem so se ob začetku sedaj h koncu idočega šol. leta vpisali. - Staršem se priporoča, da vpišejo jeseni svojo mladino v to šolo, v kolikor ima zanimanje za trgovski stan. Čim več bo naša krajina imela strokovno izobraženih moči, tem več smemo pričakovati od razvoja naše trgovine.

Na drž. realni gimnaziji je bilo koncem šol. leta 448 učencev in 181 učenk; od teh je izdelalo 76%; v samo upravnem razredu pa je bilo 25 učencev in 8 učenk, ki so vsi izdelali. — Tudi od nas so se udeležili pevskega tekmovanja v ljubljanski Operi 23. junija.

Deklo iščejo na naš poziv v Novinaj: Vaš Henrik, Filovci 42, p. Bogojina in Varga Ana, Tropovci 12, p. Rankovci. Oprosimo vse poštene siromaške dekle, ki nemajo slüža, naj se tü javijo. Pred temi sta se še dva gospodara prijavila, kama smo napotili prijavlenko slüžkinjo.

LENDAVA

V tukajšnji župnijski cerkvi sta se 30. junija poročila g. Vidic Janez, mestni uradnik iz Ljubljane in gdč. Klančnik Angela, sestrična Pečnikove gospe. Obred je izvršil g. kaplan Gjörköš. Bilo srečno! — Naše sicer bolj mrtvo mesto so par dni oživljali glasni regruti.

Hotiza. Kljub deževnemu vremenu smo zelo lepo obhajali *Petrovo proščenje.* Pridigal je urednik Novin o papeštvu, pri večernicah pa so krasno prepevali litanije Srca Jezusovega naši mladi duhovniki.

Čentibske gorice. 30. junija obeso se je Varga Janoš v 75. leti starosti. Nekoliko se mu je mešalo že več let. Bog mu bodi usmiljen!

Šestnajstleten siromaški dečko išče slüžbo, je dobroga obnašanja. Ki bi ga vzeo v slüžbo, gde bi lejko spunjavao svoje verske dužnosti, naj se javi na upravi Novin v Črensovcih.

Skakovci. *Za rudarskega inženirja* je diplomiral na tehnični fakulteti ljubljanske Univerze g. Sapač Franc, naš domačin. Čestitamo!

Bogojina. Tudi naša šola je proslavila Vidovdan z lepim sporedom. Najprej jedrnat zgodovinski nagovor, ki ge je imela gdč. Zakrajšek. Potem deklamacije, pevske točke pod vodstvom gdč. Pušenjak. Vse točke so zelo lepo izpadle, posebno dobra je bila zborna deklamacija. Občinstvo je odneslo od proslave najboljše vtise.

Cankova. V nedeljo, dne 7. julija bo imel novo sv. mašo v župni cerkvi sv. Jožefa na Cankovi, naš domačin Anton Žilavec. Mladoga levita priporočajmo Bogu.

Na osemmesečni zapor je obsojen Žalig Ivan z Trnja, ki je lani k smrti strelo Horvat Trezo, ženo Horvat Martina v Trnji. Pred sodnijov se je zagovarjal, ka je revolver nabiti najšeo i ga je pokojnoj skoz okno kazao, ka ga je najšeo i tak se je zgodila nesreča.

Črensovci. Prosvetno društvo bo v začetku meseca avgusta 1940. postavilo *spomenik vojakom*, ki so padli v svetovni vojni. Spomenik bo stal v sredini malega sejmišča pri cerkvi, ki je za to že primerno urejeno in zasajeno, ter bo visok nad 4 metre. Spomenik bo predstavljal steber, na katerem bodo vklesana vsa imena padlih vojakov in kip, kako angel drži v naročju mrtvega vojoka. Kip je že gotov in ga je izdelal akademski kipar Tine Kos iz Ljubljane, a podnožje in steber pa dela kamnosek A. Vodnik v Ljubljani. Spomenik bo stal z prevozom in postavitvijo nad 18.000 Din. Ker pa imamo do sedaj zbranih samo 12.000 din prosimo vse prijatelje, da nam pri tej plemeniti akciji pomagajo z svojimi prispevki. Kdaj bo odkritje spomenika, bomo še objavili. — Odbor.

Dolnja Bistrica. Kar smo v 24. štev. Novin premalo napisali, zdaj ščemo dopuniti. Vsi pobožni vaščani iz D. Bistrice se najtopleje zahvaljujemo preč. g. župniki Zadravec Matjašu, šteri so nam dne 10. junija slovesno blagoslovili obe podobi Srca Jezušovoga i Srca Marijinoga v kapeli na cintori i tüdi slüžili prvo sveto mešo. Zahvaljüjemo se vsem pevcom i žižkovskój godbi, štera je igrala pod vodstvom g. organista Žižka lepe pesmi, štere so spevali tüdi vsi lüdje. Prav posebno se pa zahvaljüjemó našim rojakom Amerikancom, šteri so pod vodstvom požrtvüvalne g. Kavaš Matilde nabrali lepo vsoto denarja z šterim smo izplačali obe podobi i posvečnike. Poleg toga nam je šče poslala g. Kavaš Matilda lepo vezan prt i robčeke za sv. mešo. Pripomogli so nam tüdi vsi vaščani pri nabiranji denarja, od šterih sta se najbole trüdila Glavač Ignac i Kolenko Jožef. Prav lepe vezanice, štere potrebujemo v kapeli, so nam pa darüvale naše domače dekle Kovač Katarina i Godina Albina. Vsem prosimo blagoslov Srca Jezušovoga po Marijî!

Zaklati so šteli regrutje farovskoga hlapca Ivoja v Črensovcih, ki je kobilo gnao na senje k sv. Jeleni pri Čakovci junija 30. Hüdobija bi se mogla zgoditi na glavnoj cesti od napitih dečkov, a jo je odločen nastop novoga orožniškoga narednika preprečo. Ta odločen nastop g. narednika je odkrio tüdi glavnoga krivca, ki je z Odranec. Le naprej, prosimo, z odločnim nastopom, da se red napravi. Opozarjamo g. narednika te posebno na „pinteše", štero celo šolska deca obiskavle i se kvari.

Roke si podajmo

Roke si podajmo, o bratje,
roke v zvestobi in žrtvi
združimo v sveto prisego:
„Za dom in slovenstvo besed
naj naših moči govore!"
Stoletja bili smo Slovenci
mogočni, da kralji in gora
se tresli pred Slave sinovi
so v grozi. A kmalu sovražnik
odtrgal Korošce, ob Rabi sinove,
Goriških Brd hčere od matere Slave.
Mi bratje še vemo, kam sega naš dom,
kje naše besede še vžigajo grom!
Mi vemo: zasužnjeni bratje
še čutijo z nami, še upajo
v našo pomoč. Šli bomo!
V objemu izbrisali solze
ob Rabi slonečemu bratu,
veseli sprejeli goriškega roba
in sestro s Koroške s poljubom
oteli stoletnega joka!
Bratje naprej! Naš cilj
so dnevi svobodni
in naše plačilo
so rešenih sester
biseri solz —

RAZGLED PO DRŽAVI

V Beogradu je 29. junija najmlajši sin pokojnega kralja Aleksandra in Nj. kr. Vis. kraljice Marije, Nj. Vis. kraljevič Andrej obhajal svoj 12. rojstni dan.

V Vukovi gorici na posestvu hrvaškega bana so se sestali 27. jun. D. Cvetkovič, dr. Maček, hrvatski ban dr. Šubašič in več drugih ministrov za obletnico sporazuma ter imeli zanimive razgovore.

V Ljubljani se je 26. junija vršila 40. redna glavna skupščina Zadružne zveze. Skupščino je vodil predsednik zveze dr. Korošec. Navzoči so bili tudi zastopniki hrvatskega in srbskega zadružništva. — V upravni odbor je bil ponovno izvoljen tudi g. Kleki. — Skupščine se je tudi udeležil g. dekan Jerič.

Miro Jankole je bil zaradi zločinstva falzificiranja bančnih knjig, zločinstva obrtne prevare in prestopka poneverbe obsojen na 5 *let roblje.*

V Mariboru so 29. junija obhajali znamenito 20 letnico, ko je mesto obiskal kralj Aleksander I., takratni regent. V Slovenijo je prispel v spremstvu našega voditelja, tedanjega ministra dr. Korošca.

Na Betnavi pri Mariboru so *krasno uspeli III. dekliški dnevi* 29. in 30. junija. Na tisoče deklet se je zbralo in navdušeno sodelovalo pri cerkvenih in drugih slovesnostih, ki jih je najbolj povzdignila škofova navzočnost. Priznani govorniki so razpravljali o sodobnih problemih.

Letošnje škropljenje vinogradnikov

Radi letošnje zimske pozebe kaže pridelek vinogradov dosedaj za 25—30% slabše kot lani ob tem času. Morda galica za škropljenje se je letos tudi podražila. To so vzroki, da večina kmetovalcev vinogradnikov ne misli večkrat in temeljito poškropiti svojih vinogradnikov. Želeči dobro našim vinogradnikov, pa jim svetujemo, da naj tudi letos, vse gorice pravočasno in dovoljno poškropijo. Zakaj? Zato, ker se je v zadnjem času pojavilo že precej peronospore, katera bo delno vničila še letošnji mali pridelek. Še važnejše pa je to, da se z letošnjim škropljenjem obvaruje zdravi les trsja za drugo leto. Več let v nazaj se je opazilo, da po letu v katerem je trsje pozeblo in slabo rodilo je nastopila običajno dobra letina. Če pa je v letu pozebe napadla listje in les peronospora je les slabo dozorel. Slabo dozorel les pa bo v prihodnjem letu, ko bi moral dobro roditi odpovedal, ker ga je uničila peronospora prejšnje leto. To se zna zgoditi tudi letos ako ne bomo dovoljno in pravočasno poškropili naše trsje.

Vinogradniki razmišljajte o tem in pravočasno škropite še letos Vaše vinograde proti peronospori, da si obvarujete letošnji pridelek in pričakovani pridelek drugega leta, ki bo predvidoma dober. Kolikor bi letos prištedili na galici, bi bili vsaj dvakrat v toliko v bodoče oškodovani na pridelku v letu 1941.

Nemške čete zasedle dva angleška otoka

Berlin, 1. julija. t. Poročajo, da so nemške letalske sile izvršile napad na otoke v *Kanalu* ter zasedle otok *Jersey*. Britanska letala so se udeležila borb in sta bili sestreljeni dve lovski letali tipa „Blenheim" v bližini Jerseya. Nemške letalske sile so izvršile napad povsem nenadno. Nemške čete so zasedle delno tudi otok *Guernesey*. Oba otoka so Angleži že poprej izpraznili.

IZPRED OKROŽ. SODIŠČA V SOBOTI

Mali senat okrožnega sodišča je razpravljal o umoru nad Jerič Jožefom iz Hrastja, ki so ga izvršili Štuhec Jožef, Anton in Jakob, Senčar Mihael, Novak Mihael, Gregorinčič Stanislav, Damiš Alojz, Vajs Matija in Slavič Alojz vsi fantje iz Starenove vasi pri Ljutomeru. Obtožnica jim očita, da so dne 27. VIII. 1939 v Bučečovcih na gasilski tomboli v skupnem dogovoru telesno poškodovali Jeriča Jožefa s tem, da so ga vsak s svojim kolom tepli po vsem telesu in mu prizadejali poleg številnih ran, udarnin in zmečkanin na obeh rokah in na desnem stegnu ter dvojega preloma desnega stegna, katere poškodbe so težkega značaja, tudi rane udarnine na glavi po čelu, pretres in kontuzijo možganov, zaradi katerih poškodb je Jerič v banovinski bolnici v M. Soboti kmalu po prihodu v bolnico tudi res umrl. — S tem so zakrivili vsi obtoženci zločinstvo zoper življenje in telo ter bili obsojeni po tem zak. določilu in sicer: Štuhec Jožef na 3 leta in 6 mesecev strogega zapora. Štuhec Anton na 2 leti strogega zapora. Štuhec Jakob na 3 leta strogega zapora. Senčar Mihael na 3 leta in 6 mesecev strogega zapora. Novak Mihael na 3 leta in 6 mesecev strogega zapora. Gregorinčič Stanislav na 2 leti strogega zapora. Damič Alojz na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora. Vajs Matija na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora. Slavič Alojz na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora. — Že dalj časa vladajo med fanti iz Starenove vasi na eni strani in fanti iz Hrastja na drugi strani napeti odnošaji. Ta napetost se še povišuje zlasti takrat, če pridejo fantje iz ene vasi v drugo. Ta primer se je dogodil navedenega dne, ko se je vršila v Bučečovcih gasilska tombola. Okoli 15 ure navedenega dne je prišel na tombolo Vavpotič Alojz iz Hrastja. Le tega so opazili obt. Štuhec Jožef in tov., ki so takoj navalili nanj z zaprtimi noži, tako, da je med pretepanjem moral zbežati z dvorišča, na katerem se je vršila tombola. Vavpotič je pred napadalci pobegnil v gostilno in se tam sestal s pok. Jeričem in še z drugimi fanti iz Hrastja. Skupno so nato popili nekaj vina in nato odšli na tombolo. Niso pa še prišli na dvorišče, kjer se je vršila tombola, ko so se dvignili vsi obtoženci, se oborožili s koli iz bližnje lese in se z vpitjem zagnali proti njim. Napadeni Hraščani, razven pok. Jeriča, ki je ubral pot ob železniški progi, so zbežali po cesti proti kolodvoru. Nekateri izmed obt. so tekli in gonili pred seboj Vavpotiča in njegove tovariše, ostali pa so tekli za pok. Jeričem. Pok. Jerič, ki je moral med begom preskočiti neki jarek, se je le na tem spodtaknil in tedaj so ga zasledovalci dohteli. S koli so ga pobili na tla, nakar so ga vsi povprek tepli, kamor je pač padlo. Le tem so se kmalu pridružili tudi obt., ki so zasledovali Vavpotiča in njegovo družbo in začeli tudi oni udrihati s koli po pok. Jeriču. Čeprav je bil pok. Jerič Jožef neoborožen, kakor so bili vsi fantje iz Hrastja, ki so prišli z njim na tombolo so kljub temu so vsi obtoženci brez usmiljenja udrihali po njem s koli, kamor je pač priletelo. Pok. Jerič jih je neprestano prosil, naj ga že enkrat pustijo in je zlasti prosil obt. Štuhca Jakoba, ki je po njem skakal tudi z nogami, da ga pusti pri miru. Obtoženci so ravnali s pok. Jeričem tako zverinsko, da so, ko so se že večkrat odstranili od pokojnega, ponovno vrnili k njemu, ko so videli, da še giblje in ga vedno znova udarjali s koli. Končno pa so se le odstranili in pustili Jeriča vsega razbitega na kraju samem. Jeriča so nato ljudje za silo obvezali in ga takoj spravili v ban. bolnico v M. Soboto, kjer pa je že drugo uro po prihodu umrl. Obtoženci so dejanje na glavni razpravi priznali ter da so si vsi dogovorili pred prihodom Hraščanov, za napad na le te, v slučaju da se jim približajo.

Ste nam našli novega čitatelja ?

M. ZALAR

* Gobe, grah, maline *

Gobov golaš. Za gobov golaš se jemljejo lisičke. Nareži jih na drobce, prepraži s čebulo, malo česna s peteršiljem na vroči masti in ves čas polivaj polagoma z mlekom. To gostljato maso opraži prav malo z moko, še malo prepraži, osoli, zalij z mlekom in daj za začimbo jesih, poper in malo paprike. Vmes lahko zmešaš naglo malo skuhanega krompirja, osobito, če nimaš druge priloge. Sicer pa daj kot prilogo rezance, one široke, ali pa ajdove žgance, ki so k vsem gobam najboljša priloga. Ni drago, a nasitno in hitro narejeno za večerjo. Če pa si gobe zelo drobno zrezljala in naredila po tem navodilu kot veli gobov golaš, zabeliš s to maso kuhane makarone in imaš isto jed, kot od mesa pašto-šuto, ki je primorska zelo dobra narodna jed. V tem slučaju oprašenje z moko lahko opustiš in dodaj več paprike, lahko še prav malo paradižnika ali pa dve sardeli, ali dobro razsoljenega slanika. To naredi jed pikantno. Seveda ribe pretlačene ali zelo zrezane. To vse skupaj zmleto na stroj, ali dobro ugneteno s krompirjem, z naribanim, kuhahim namreč ali s pirejem, ti da maso za gobove zrezke. To so lepi opečeni hlebčki na mizi. Tako se ena in ista jed prinese v več oblikah na mizo, da ni vedno enako, izpremenba pospeši dober tek.

Grašič (grah) in stročje na angleški način (v steklenicah). Mladi grah ene vrste in ene velikosti naglo prevri v slanem kropu, da le enkrat prevre. Vreš v odprti posodi. Takoj ga pa pretreseš v mrzlo vodo, da se ohladi. Na situ ga odceješ. Potem naložiš v steklenice, doliješ z mrzlo vodo, katero si nekoliko osolila, toliko, da stoji voda dva prsta nad grahom. Vedno daješ grah in vodo, tako lepo napolniš. Najboljše so steklenice od piva ali buteljke. Pa tudi kozarci se vzamejo, če jih lahko dobro zapreš s steklenim pokrovcem. Plehate posode moraš ob robu zalotati. Položiš kozarce ali steklenice v lonec z mrzlo vodo. Dno naj bo s krmo obloženo. Vmes pride oblanje, da ne poči steklo. Apnena voda ni dobra za to uporabo, boljša je za ukuhavanje trda studenčnica. Vreti morajo v večji količini dve uri, v manjši količini eno uro, najmanj pa pol ure od trenotka, ko je pričela voda vreti. Če v kozarcu voda vre z mehurčki, je to znamenje, da je zrak v kozarcu, ter treba bolje zaletati ali pokrovec zadelati. Ko je kuhano v mrzli vodi, naglo ohladi, da se ne pari dalje, ker postane mehko in rujavo. Tak spraviš vsako drugo stročje za zimo, pa tudi zeleni fižol, špargelj, karfijolo. Bolje pa je, v letu vse to jesti, kot v letu si ne voščiti, samo za zimo ukuhavati, kar stane mnogo truda in dela, pa še ni tako sveže, kot v dnevih, ko je prišlo z vrta. Naše geslo naj bo: Ukuhajmo za zimo samo to, česar v letu vsled preobilice snesti ne moremo. Če imamo zelo mnogo, pa itak sušimo. Najboljše spričevalo dobre kuharice je štednja, skromnost, samoodpovedi. Nekaj malega možu za pozornost od žene in za priboljšek, vsi drugi pa bomo jedli repo, zelje, krompir, fižol, žgance, pili lipov čaj, mleko, pa se bomo tudi pretolkli do spomladi. Pri hrani se da mnogo prištediti, kjer so otroci za šolanje, naj se denar obrne za šolske potrebe, za tečno hrano, za zdravstvo, vse nepotrebno pa naj se črta.

Malinovec. Na 3 litre malin vzemi 2 litra vode, v kateri si raztopila 4 deke vinskega kamna (Weinsteinsäure). S to vodo polij in razdrozgaj maline. Tako postavi v klet čez noč. Drugi dan, to bo čez 24 ur, odcedi in precedi to zmes. Na 1 l tega soka vzemi 1 kg dobre mere cukra in na topli štedilnikovi cevi vari ta malinovec. Vreti ne sme, drugače bo malinovec črn. Lepši je dišeč, lepo rdeč. Pene pobiraj, da bo čist. Potem napolni v steklenice od piva in v buteljke. Iz čistega soka se ne dela tako lep malinovec, tista je žolica. V malinovec pa itak pozneje pride voda in naj bo lepo tekoč, od samega soka je preveč gosto, niti dobro za shraniti, ker se strdi. Boš vendar odlivala malinovec, ne vedno grela, da se stopi in razredči. To navodilo se imenuje mrzlo pravljen malinovec. Iz dunajske gospodinjske šole je ta recept (iz l. 1905). Če pa daješ maline kvasit v klet brez vode in brez vinskega kamna, se ne ustraši, ko bo nekaj splesnilo, sok je še fin, nepokvarjen in ga odcedi. Vse gosto je za nič. Kvašene maline še dajejo tudi dober sok, zmečkaj 6—8 litrov malin, da jih na toplino do 15° v kuhinjo, a ne na sonce, da se skvasijo. To se v nekaj dneh dočaka, spozna pa na duhu in vrenju. Treba je, da boš imela pokrito s krpo, imej jih pa v steklenici ali v škafu. Preje jih zdrozgaj z novo leseno žlico ali z žlico, s katero klofaš testo, ne pa iz kuhinje, ker duh preneseš v maline. Potem sok skozi redko krpo precedi, ne da jagode še kaj stiskaš. To precejanje ponoviš še enkrat, da bo res čist sok. Na 1 kg soka vzemi 1 kg 15 dek cukra, pokuhaj vsa na toplem, a ne na žrjavici, vreti ne sme več kot 5—8 minut. Potem naj še malo ob strani valovi, da pene pobereš. Toplega nadevaj v steklenice, zapečati zamaške, spravi v kleti. Lahko pa sladkor preje v vodi pokuhaš, da bo gosto tekoče, potem v vrelo sladkornino vliješ sok, naj bo topel, da gre hitro od rok delo, vse naj še par minut prevre in prelij toplo v steklenice. Hrani v mrzli senčni, zračni kleti, ne na soncu.

Delavci iz Kamendina nam pišejo

Pozdravljamo uredništvo in celo Slovensko Krajino, našo domovino.

Tukaj na Kamendinu nas je zaposleno 120 prekmurskih delavcev in delavk iz Soboškega in Lendavskega sreza. Delamo pod vodstvom g. Fartek Franca iz Kuzme št. 62. p. Gornja Lendava. Počutimo se zelo dobro in se tudi med seboj spoštujemo. Zato, ker imamo dobroga delovodjo, to je g. Farteka in odličnega upravnika Ekonomije g. Sabo Dragutina. Gre nam prav dobro in se nimamo kaj pritoževati, kakor z drugih Ekonomij, kjer se naši bratje pritožujejo; mi smo zadovoljni z vsem.

Dragi bratje Slovenske Krajine, mi smo menjavci lastavic, one nas menjajo spomladi, ko pridejo rade v naš ljubi Slovenski kraj, takrat, ga mi moramo zapustiti in oditi. Ko ga pa zapuščajo, se mi vračamo v naš dragi in mili prekmurski kraj. Tako i sedaj dragi bratje, ko vas bodo lastavice zapustile, se bomo mi vrnili k vam v to ljubo Prekmurje. Vračali se bomo z veselo Slovensko pesmijo proti Soboti in Lendavi, k našim ljubim roditeljem, ženam, možem, bratom, sestram in k svojoj dragoj deci.

Do takrat ostante pozdravljeni vsi naši ljubi domači in celi prekmurski kraj.

O, ti naša domovina,
bodi lušna in vesela.
V kateri smo se mi rodili,
Bog zna gde bomo smrt strpeli
Jel na polju ali na cesti
Bog že zna na šterom mesti
Gda že Božja volja bo
Te bo vsaki s sveta šo.

Pozdrave vam pošiljajo Fartek Franc, delovodja iz Kuzme 62. Bokan Franc iz Doliča 26. Ballek Aleksander čin. Ekonomije iz Neradnovec 54. in vsi vaši prekmurski bratje in sestre.

Zamenjava mark

Rafaelova družba v Črensovcih je sporočila na pristojno mesto, da ji je prijavljenih okoli RM 24.000, katere so naši delavci zaslužili v Nemčiji l. 1939 in jih dozdaj niso mogli zamenjati po primernem tečaju.

Celo ministrstvo za socialno politiko pa se je začudilo in ne more verjeti izjavi „Putnika", da je tozadevni kontingent že skoro izčrpan. Po podatkih ministrstva namreč naši izseljenci nikakor niso prinesli toliko denarja, da ne bi bilo zudosti kontingenta za izmenjavo. Torej se je morala zgoditi kaka špekulacija.

Kraljevska banska uprava v Ljubljani je že v krepkem dopisu na to opozorila Beograd.

Tudi mi smo prepričani, da bo oblast storila vse, da bodo naši delavci mogli v celoti ugodno zamenjati svoj krvavo zaslženi denar. Ne moremo niti misliti, da bi radi spekulantov morali biti oškodovani naši ubogi delavci. Če pa so bile špekulacije, potem naj se špekulantom odmeri zaslužena kazen! Delavcu pa v celoti njegov zaslužek!

Gost: Kdaj bom dobil naročeno polovico ocvrte piške?

Natakar: (malomarno) Ko bo kdo naročil preostalo polovico.

CENE

Voli I. vrste 8, II. 7, III. 6, telice I. vrste 7, II. 6, III. 5, krave I. vrste 4, II. 3, teleta I. vrste 6—7, II. 5—6, prašiči: špeharji 12—13, pršutarji 10—12 din za kg žive teže. — Goveje meso II. vrste prednji del 12—13, zadnji del 13—15, svinjina 14—16, slanina 19—20, svinjska mast 22, surove kože: goveje 12, telečje 12—16 din kg. — Pšenica 220—240, žito 155—180, oves 180—200, koruza 200, grah 500, moka: pšenična 400—450, koruzna 300, ajdova 400—500 din za 100 kg. — Drva 50—120 din za kub. m. — Jajca 0·65 din komad, mleko 1·50—2 din liter, surovo maslo 24 din za kg.

PENEZ

London 1 funt 168—211 Din Newyork 100 dol. 4424—5520 Nemška marka 14·30

Žitne rožičke (ali stari krüh) küpim po najvišji ceni.
ALBIN SAGADIN
TRGOVEC, BELTINCI

Sodarskega (pintarskega)
pomočnika in vajenca sprejme pri prosti hrani, stanovanju in perilu.
FRAN REPIČ, sodar, Ljubljana, Trnovo.
Nastop takoj!

Cena oglasov:
Cela stran 800 Din, pol strani 400 Din
Mali oglasi 15 Din
Poslano med tekstom vsaka beseda 2 Din

Naglejüvač

„Friške, vroče!"

(Nadaljevanje)

Ne moti jih, da je star, imponira jim njegova trdota in nadmoč. Njihovi moški ga vsi enodušno sovražijo. Kaj je njim do onemoglega sovraštva njih izpitih in izgaranih očetov. Ta, ki je trd in močan, ta jih privlači. Z mehkim pogledom pokorilca žensk poboža gručo deklic, s katere mu v odmev prišepeta pridušen vzdih celotne gruče.

„Dedek, kaj pa je tisto, kar ta kola žene, ko pa ni nič vpreženo?" zadoni krepek glasek menda triletnega dečka. Dedek mu razločno in s poudarkom odgovori: „Tista voda, katero dedek pa ajtek v štalo nosita".

Po trgovcu gre trzaj, trd pogled zabode v drzneža. Otožnega, mehkega smehljaja ni več, lice mu je okrutno kot rabljevo.

Stari kmet mu pa besno vrača sovražen pogled. Menda je tistega pokolenja, katero je v davnih starih časih butalo v graščinske zidove proti izžemanju in za staro pravdo . . .

Fantek se preplašen stiska k dedekovim drhtečim kolenom. Dekliška gruča se tesneje strne. „Jaz se bojim; uf, kako je grd!" se čuje nič preveč pritajeno. Čar je strt.

Oni trdi, močni se je za hip zamajal. Isti hip se je že zbral, zaničljivo zmignil z rameni, kaj mi pa morete! Gospodu tlačani. Torba je polna in težka, kaj bo vsa ta ostala beračija!

Naivni ljudje mislijo, da je roparsko viteštvo izumrlo. Častivredni gentlemani pa tirajo svoje posle naprej, samo taktiko so spremenili. Gradovi še so, so tudi valpti, tlačanstvo je še tudi. Samo draperija je druga. Namesto konj imajo avtomobile, oklep so slekli in ga potegnili na svoje omare . . .

Vrvež po sejmišču se stopnjuje, kričanje, prerivanje, potna lica, razburjeno tekanje, mahanje rok.

Oddaleč izgleda, kakor da se ljudje tepo, v resnici pa ni nič hudega, samo trgujejo, gre jim le zato, kdo bi koga bolj obral, da bi potem po dobri kupčiji jedel in pil. Hribovci kar na sejmu otepljejo s seboj prinešeno šmarnico, drugi se s klobaso in z žemljo v roki preriva proti gostilniškemu stojišču in že oddaleč naroča Lajošu brizganec, je lahko kar za škaf velik.

Novega dogona ni. Živinozdravnik na svojem mestu ogorčeno napada prerezano žemljo, s katere z vseh strani kuka vabljivordeča šunka, v desnici pa vihti obsežno termosstekleno ter vneto dopoveduje muzajočemu se žandarju, da je notri pelinov čaj, ki je zelo dober za želodec. Vsiljivo ponuja eden požirek. Žandar najprej malo oblezne, potem pa v dolgih požirkih vleče pelinov čaj, ki je pa žlahtni sok vinske trte iz Slovenskih goric.

V hišici pa lepita župan in tajnik koleke, pobirata denar, udarjata štempiljke ter se neznansko potita. „Zej se ali nalevlita hudiča frdamana zej, švic ali oblezavlita" jima v svojem prleškem narečju privošči veterinar.

Ura pa gre nevzdržno proti poldnevu, sejem se brzo razhaja. Ženske naglo brišejo proti cerkvi, kjer se vrši kramarski sejem. Tam je že tudi vse v razkroju, le pri lončarjih je še gnječa. Čuje se govorjenje, piskanje otroških igrač, smeh in šala, ženske razvezujejo in zavezujejo kote robcev, kjer so penezi.

Naenkrat nastane zmeda, dedi se smejejo, ženske vrešče, otroci pa beže; krog umikajočih se ljudi se veča, oddaljenejši pa pritiskajo proti gneči. Kaj je? Kaj je?

Močan bik z vžganim L znakom pritiska z iztegnjenim jezikom za kravo in vleče oba gonjača za seboj, krava se umika, biku se pa vseeno posreči, da se vzpne s prednjima nogama na njo. V trenutku sta med lončeno robo. Nastane celi dirindaj. Lončar preklinja, gonjača zabijata bika, ženska, katere je krava, se zateka k nebeškim zagovornikom, moški vzpodbujajo bika, ženske pa komaj duše smeh ob bikovi vnemi.

V kratkih trenutkih je red zopet vpostavljen, le lončeno blago je razhojeno. Lončar zahteva 120 Din. ter grozi z žandarjem in advokatom, moški pretehtavajo, kako bo sodba izpadla, če pride do tožbe.

„Eh, kako bodo sodili. Po pravici in resnici, ženska plača 80 dinarjev, ker je krava s štirimi nogami hodila po loncih, moški pa plača 40 dinarjev, ker je bik z dvema nogama strl piskre". Nastane krohot na posrečeno domislico, padejo opazke, nakatere prav mastne. Nihče več ni radoveden na ničesar, vsak gre svojo pot, nekateri v oštarijo jest in pit, drugi pa mimo oštarije sline cedit. (Konec)

Za tiskarno v Lendavi: Balkanji Ernest Izdajatelj: Klekl Jožef Urednik: Ivan Camplin